

Even uw aandacht...

*Deze 'smaakmaker' laat u toe kennis te maken met dit werk.
Dit tekstfragment mag niet gebruikt worden voor opvoering. Het
mag niet worden gedownload, afgedrukt of verder verspreid.
Indien deze smaakmaker u bevalt, raden we u aan het volledige
toneelstuk te ontlenen en te lezen voor u tot de aankoop van
boekjes voor opvoering beslist.*

Veel leesplezier!

BOEKANIERS OP DRIFT

toneelspel in twee bedrijven en vier scènes,
door ouderen voor kinderen

1880
door

Jo Leemans

Toneelfonds J. Janssens – Antwerpen
2008
Nr.2975

OPVOERINGSRECHT

Het opvoeringsrecht wordt verkregen na aankoop van tenminste ELF tekstboekjes bij de uitgever en na betaling van de verschuldigde opvoeringsrechten aan:

S.A.B.A.M.
Aarlenstraat 75-77
1040 Brussel

Na aankoop van het verplicht aantal boekjes krijgt men van de uitgever een aanvraagkaart die, degelijk ingevuld, minstens vier weken de opvoering(en) naar S.A.B.A.M. moet worden gestuurd.

Men is volgens de Auteurswet strafbaar als men gebruik maakt van gekregen, gehuurde, geleende of gekopieerde boekjes.

Wanneer men niet voldoet aan de hier opgesomde voorwaarden, worden de geldende opvoeringsrechten met 100% verhoogd.

Voor Nederland wende men zich tot:

Stichting Bredero Auteursrechtenbureau
Valeriaanstraat 13
1562 RP Krommenie

BELANGRIJKE OPMERKING !

Alle rechten voorbehouden. Iedereen die toestemming verkreeg het stuk *BOEKANIEREN OP DRIFT* op te voeren moet de naam van auteur *JO LEEMANS* vermelden in alle publicaties die n.a.v. de voorstellingen verschijnen.

De auteursnaam moet onmiddellijk onder de titel vermeld worden, in een lettertype minstens half zo groot als dat van de titel, maar minstens twee keer zo groot als dat waarin de naam van de vertaler, regisseur en spelers wordt vermeld.

Wettelijk depot D/2008/220/19
ISBN 978-90-385-10163

© 2008 Toneelfonds J. Janssens/Jo Leemans
www.toneelfonds.be

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Toneelfonds J. Janssens – Te Boelaerlei 107 – 2140 Bght Antwerpen
Tel 03 366 44 00 . Fax 03 366 45 01 . info@toneelfonds.be

PERSONAGES

(5 dames – 6 heren)

De bemanning van het schip “Hollandtschen Tuyn” :

JEF KRAAIENEST : de uitkijkpost, éénogig, slechtziend

PIER KANONNIER : de kanonnier, dom

JEANNE DE VLAGGEMAN : de enige vrouw in het gezelschap die echter haar mannetje staat, hijst (de verkeerde) vlaggen, zuipschuit

KAREL SABEL : dominant heerschap met een slecht karakter

KAPITEIN BLIKSEMZWAARD : de oude kapitein

WIM BLIKSEMZWAARD : de zoon, een dromer

En verder met :

ELS VERMEIREN : schooljuf op rust, afstammeling van kapitein Bliksemzwaard

ROBERT VENABLE : de Engelse generaal

MARIA : de mooie eilandbewoonster

ANNEMIEKE & ROZEMIEKE : twee plaatselijke flamingo's

COCCODELOOR : de onvermijdelijke papegaai (*geen persoon vr nodig*)

DECOR

Eerste bedrijf : Het dek van het schip “Hollandtschen Tuyn. Enkele zakken volstaan. Op de achtergrond een railing.

Tweede bedrijf : Het strand van New Providence. Wrakhout. Op de achtergrond een stuk rechtopstaande stam van een boom.

EERSTE BEDRIJF

Scène 1

(Scène donker, Els op met reiskoffer(s), ze zucht en zet op het podium haar koffers neer)

ELS : Pff, die koffers zijn loodzwaar zeg. Misschien had ik mijn zwaard toch maar beter thuis gelaten. *(tegen de zaal)* Grapje hoor, maar ... het had gekund. Ha, ha, moet je die gezichten zien, zo van “Wat komt die bomma hier eigenlijk doen?” en “Die gaat onze voorstelling toch niet boycotten?” Wees gerust, het spektakel zal dadelijk losbarsten. Hoe ik dat weet? Omdat ik, Els Vermeiren, schooljuffrouw op rust, de drijvende kracht ben achter deze voorstelling. En waarom? *(neemt een oud boek uit haar koffer)*, luister. Dit boek, dit oude boek, vond ik onlangs op zolder. Ik kreeg zo’n opruimaanval, zoals jullie moeders of vaders misschien ook wel eens hebben of niet hebben, en plots viel mijn oog op een stapel stoffige boeken. De meesten waren waardeloos maar dit exemplaar trok mijn aandacht. Ik bladerde erdoor heen en kon de tekst amper lezen, hier en daar was de inkt vergaan en de taal was helemaal anders dan onze taal van vandaag. Gelukkig kon ik er met wat inspanning toch wel iets uithalen en ontdekte ik dat dit boek geschreven werd door een verre voorvader van mij die hiermee wilde aantonen dat onze familie afstamde van een beruchte boekanier: Kapitein Bliksemzwaard. Boekaniers leefden in de zeventiende eeuw, het waren vrijbuiters op zee, piraten die het vooral gemunt hadden op de machtige Spanjaarden. Blijkbaar heeft de zoon van Kapitein Bliksemzwaard, Wim, als eerste in de rij een aantal dingen neergeschreven in dit boek die hij ons wilde meegeven : verhalen, anekdotes, liederen ... En de latere afstammelingen hebben zijn notities vervolledigd, zijn verhalen opgesmukt, ... zodat ik me, dankzij dit boek, een mooi beeld kon vormen van het leven van een boekanier in het algemeen en van mijn voorvader Wim Bliksemzwaard, kapitein van het schip “Hollandtschen Tuyn”, in het bijzonder.

(licht scène aan, op enkele zakken, tegen de achterwand van het schip “Hollandtschen Tuyn”, ligt de doodzieke Kapitein Bliksemzwaard. Zijn zoon Wim en zijn ruige makkers staan erbij. Naast hen een klein kistje. De stemming is bedrukt.)

JEF : Zal ik nog een zak lamawol voor je halen Kapitein Bliksemzwaard?

KAREL : Blijf jij maar hier éénoog. 't Zou niet de eerste keer zijn dat jij je botten breekt in het ruim.

KAPITEIN : Laat maar Jef Kraaienest, het haalt niets meer uit. Mijn uren zijn geteld.

KAREL : Kapitein, dat meent u niet!

KAPITEIN : Mannen ...

JEANNE : En vrouwen zult ge bedoelen ...

KAPITEIN : ... jullie weten net zo goed als ik dat de gele koorts dodelijk is.

PIER : Ja, 't is nogal ongezond heb ik gehoord.

JEANNE : Laat ons niet in de steek kapiwijn, heu, Kapitein.

KAPITEIN : Het valt me zwaar boekaniers. Ik was liever neergestoken geweest tijdens de verovering van dat Spaans galjoen dan deze verschrikkelijke ziekte te moeten ondergaan.

JEANNE : Maar wat nu? Wat vertellen we de bemanning? En welke vlag moet ik hijsen?

KAREL : Drink wat minder dan zal je je misschien niet zo vaak vergissen met je vlaggen!

JEANNE : Ik vergis me nooit.

KAREL : Ha nee? Waarom hing dan vanochtend je ondergoed in de mast te wapperen?

JEANNE : Heu, welk ondergoed?

KAREL : Ja, niet dat van de keizer van China! Aan de maat te zien was het duidelijk ...

KAPITEIN : Luister kameraden. Ik heb gedaan wat ik kon. We hebben een vruchtbare strooptocht achter de rug. Ons schip is goed geladen met specerijen en suiker, we hebben zakken vol kostbare lamawol en het ruim is volgestouwd met de heerlijkste wijn uit de Nieuwe Wereld.

JEANNE : Zei er iemand “wijn”?

KAPITEIN : Onze missie is geslaagd. Aan jullie om ons schip, de trotse “Hollandtschen Tuyn”, veilig naar Holland te loodsen.

PIER : Maar we hebben toch een Kapitein nodig?

(Net als Karel Sabel als kandidaat naar voor wil stappen zegt de kapitein)

KAPITEIN : Daar heb ik vannacht over nagedacht Pier Kanonnier. *(hij opent het kistje naast zich en haalt er een prachtige, gouden ketting uit)* Zoon, kom eens hier jij.

WIM : Ja vader.

KAPITEIN : Wim, dit is mijn laatste grote daad op dit schip. Ik benoem je tot kapitein van de “Hollandtschen Tuyn”.

KAREL : Wat?

WIM : Maar vader ...

KAPITEIN : Mannen ...

JEANNE : En vrouwen zult ge bedoelen.

KAPITEIN : ... ik weet dat hij nog heel wat leren moet.

KAREL : Daar zeg je wat! Bij het gevecht met de Spanjaarden zat hij verdorie de ganse tijd in het kraaiennest.

WIM : Daar had ik een mooi overzicht.

JEF : Maar dat was een gevecht op leven en dood! Jij doet net of het een toneelvoorstelling was.

KAREL : Hoeveel Spanjaarden heb jij trouwens al een kopje kleiner gemaakt?

WIM : Wel, heu ...

KAREL : Ik elf, zelf geteld!

PIER : En je hebt maar tien vingers.

KAPITEIN : Kameraden, zo is het wel goed. Ik besef dat mijn zoon niet altijd een toonbeeld is van moed en durf maar hij is nog jong. Jullie moeten hem helpen. Beschouw dit als mijn laatste wens.

JEF : We aanvaarden het, uit respect voor u, Kapitein Bliksemzwaard.

JEANNE : Omdat u een groot kapitein bent. Schol, heu, tot uw dienst kapitein. *(neemt een grote slok van de fles)*

KAPITEIN : Zoon, deze gouden ketting heeft een Indiaan me jaren geleden geschonken. Ik redde zijn leven toen een smerige Spanjaard hem het mes op de keel zette. Jullie weten ondertussen wel hoezeer ik die paapse Spanjaarden verafschuw.

KAREL : Ik ook kapitein, ik ook.

KAPITEIN : Dat weet ik mannen.

JEANNE : En vrouwen zult ge bedoelen.

KAPITEIN : ... die hooghartige Spanjaarden doen net alsof de hele wereld van hen alleen is. Maar daar zullen wij snel verandering in brengen. Tenminste, jullie. Ik heb immers mijn laatste strijd gestreden. Nu is het jullie beurt.

JEF : Maak je maar geen zorgen, o grote kapitein.

PIER : U kan op uw beide oren slapen kapitein.

KAREL : Hou jij je mond maar!

KAPITEIN : Zoon, kom naderbij. Deze amulet zal je beschermen tegen de vele gevaren die ons, boekaniers, beloeren : stormen, riffen, duivelse Spanjaarden en laat ons hopen dat ook de ziektes geen vat op je krijgen jongen.

JEANNE : Is er een vat?

WIM : Dank vader, dank voor het vertrouwen. Maar ik weet eigenlijk niet of ik wel zo'n goeie Kapitein ben vader.

KAPITEIN : Als je twijfelt handel je zoals ik zou gehandeld hebben zoon. Dan wacht je een gouden toekomst. Houd je ogen en oren open en vertrouw alleen je zwaard.

KAREL : Pfff, hij loopt al dagen zonder zwaard rond op dit schip. Mooie kapitein is me dat!

KAPITEIN : Dan is dat vanaf nu jouw verantwoordelijkheid Karel Sabel. Jij leert hem vechten met het zwaard. Jef Kraaienest, jij leert mijn zoon zijn ogen open te houden en Pier Kanonnier, jij legt hem de werking van onze machtige kanonnen uit. Jeanne de Vlaggeman, jij toont hem onze vlaggen en in welke omstandigheden ze worden gebruikt. Is dat duidelijk?

KAREL : Jawel Kapitein!

JEF : Natuurlijk Kapitein!

JEANNE : (*wil drinken maar krijgt een stomp*) Heu, schip ahoi!

PIER : Ik denk wel dat het duidelijk is. Hoewel ...

KAPITEIN : Bedankt kameraden, ik wist dat ik op jullie kon rekenen. Nu wil ik even rusten.

JEF : Natuurlijk kapitein. Maar kijk me daar eens, dat wordt een fikse stortbui!

PIER : Dat heeft Jef voor één keer eens goed opgemerkt.

JEF : Ik hoef geen commentaar van nietsnutten!

KAREL : We brengen de kapitein naar de kajuit. Wim en Jef, jullie ondersteunen hem!

KAPITEIN : Ik voel me verdorie een afgedankt zeeschip. Vrienden, als ik de geest geef, belooft me mij dan eeuwig te laten rusten op de bodem van de zee. De zee heeft me immers zoveel gegeven. Een vriend van me, kapitein Roberts, zei ooit “in dienst van de koning is er niets dan smaad en arbeid zonder loon, hier is alles vrijheid en blijheid”. Belooft me daarom mij één te laten worden met de zee.

KAREL : Dat beloven we kapitein.

KAPITEIN : (*ontroerd*) Bedankt mannen.

JEANNE : En vrouwen zult ge bedoelen.

KAPITEIN : ...Bedankt voor alles.

(*Kapitein af met Wim en Jef*)

PIER : Zijn pijp is uit ja.

JEANNE : Ik voel dat ik toe ben aan een stevige borrel.

KAREL : Ik vrees inderdaad dat Kapitein Bliksemzwaard ons nu snel verlaten zal. Hij verdient een waardige, gepaste begrafenis. Jeanne De Vlaggeman, zorg voor fakkels tegen vanavond maar verbrand je vingers niet hé. En jij Pier, laad de kanonnen, als je je kanonballen vindt tenminste.

PIER : Hela Karel, ik vind ...

KAREL : En haast jullie wat, de gele koorts is onverbiddelijk. Vooruit, aan het werk!

PIER : Dus de kanonnen zoeken, heu, laden. Komt in orde. (*af*)

JEANNE : Fakkels dus, schol! Heu, tot uw dienst. (*af*)

KAREL : Bende sukkel! Ik verwittig de bemanning. (*af*)

(*De avond valt*)

ELS : Die avond stierf mijn beruchte voorvader, Kapitein Bliksemzwaard. Zijn lichaam werd toevertrouwd, op zijn verzoek, aan de wilde zee. Het is nu aan zijn zoon, Wim, om het waar te maken. En als ik de verhalen in dit boek mag geloven vind ik eerlijk gezegd wel wat van mezelf terug in de persoon van Wim. Net als hij houd ik van verhalen, van poëzie, van mooie muziek. Da's misschien wel normaal voor een schooljuf op rust als ik, maar voor een boekanier zeker niet.

Scène 2

(De boekaniers dobbelen om geld. Wim is verdiept in brieven, Jeanne drinkt stevig.)

PIER : Ha, ha, te weinig kerel. Je bent eraan voor de moeite. Dat kost je flink wat stuivers.

KAREL : *(springt recht)* Jij speelt vals makker! Dat zal je berouwen! *(trekt zijn sabel en bedreigt Pier)*

JEANNE : Hou op Karel, je had gewoon brute pech.

KAREL : Pech, pech, ik haat pech! Vooruit, laat zien wat je waard bent zonder vals spelen!

JEF : De Pier vals spelen? Daar is ie te dom voor.

PIER : Wat?

KAREL : Kom op kluns, verdedig je als je kan.

WIM : Hou eens op met dat kabaal, hoe kan ik nu rustig die brieven doornemen?

JEF : Hoe is dat in godsnaam mogelijk? Er heerst onrust op dit schip en de kapitein leest ondertussen onnozele briefjes.

WIM : Onnozele briefjes? Dit zijn wel de reisverslagen van mijn vader zaliger!

JEF : Al waren het de geparfumeerde liefdesbrieven van koningin Elizabeth van Engeland, één van je bemanningsleden wordt bedreigd Kapitein!

KAREL : Die prutskapitein hoeft mij geen bevelen te geven. Ik weet zelf wel wat goed voor ons is.

JEF : Als jij het zegt.

JEANNE : (*trekt dolk*) Karel Sabel, laat Pier gerust.

PIER : Dat vind ik nu eens een goed voorstel.

KAREL : Bemoei je d'er niet mee dronkelap. Jij hebt alleen verstand van je vlaggen en dan nog alleen als je nuchter bent.

PIER : Kapitein doe toch iets, die sabel is nogal scherp denk ik.

KAREL : Nogal vlijmscherp zal je bedoelen!

WIM : (*recht*) Zeg, als jullie toch zo van vechten houden, luister dan wat Kapitein Bliksemzwaard schrijft over Rock De Braziliaan.

KAREL : Een Braziliaan?

PIER : Met een rok?

WIM : Nee, een Hollander met een broek die dikwijls vanuit Brazilië ten strijde trok.

PIER : Die broek?

WIM : 't Was een gevreesd figuur die het vaak gemunt had op de Spanjaarden. Kapitein Bliksemzwaard ontmoette hem in een drankgelegenheid op Jamaica.

KAREL : Nu denk je toch niet dat wij hier braaf naar jouw verhaaltjes gaan zitten luisteren?

PIER : Ik vind dat anders toch geen slecht idee.

WIM : Ik weet wat! We spelen de aanval van de Spanjaarden op Rock De Braziliaan in de Golf van Triste! Vooruit Karel, laat Pier los en laat zien dat j'een echte kaper bent.

KAREL : Hoe bedoel je?

PIER : Welja, dat je die afzichtige sabel opbergt bedoelt de kapitein.

WIM : Dus jij bent Rock de Braziliaan, een wrede kapitein die kan vloeken en tieren als een ketter en tekeer gaat als een waanzinnige. Je trouwste makker is Pier.

KAREL : Dat denk jij!

WIM : Het is een spel Karel. Vooruit, beeld je in dat jullie net na een bijzonder zware storm in de buurt van de Golf van Triste gestrand zijn. Jullie schepen zijn vergaan en je bezit enkel nog wat geweren en kruut. Ik neem even het verslag van mijn vader erbij.

JEANNE : En wij, moeten wij hier ondertussen wortel schieten?

WIM : Jullie zijn de Spanjaarden.

JEANNE : Geen denken aan!

JEF : Spanjaarden? Maar kapitein, moet dat echt?

WIM : Komaan zeg, in de meeste verhalen spelen nu eenmaal slechteriken mee. De volgende keer zijn de anderen de Spanjaarden.

KAREL : De volgende keer zegt hij.

JEANNE : Beloofd?

WIM : Op de ziel van kapitein Bliksemzwaard. Mannen,

JEANNE : En vrouwen zult ge bedoelen.

WIM : ... ik lees en jullie spelen. Vooruit! De Spanjaarden verstoppen zich in het struikgewas.

JEANNE : Struikgewas ? (*kijkt rond*) Waar staat er hier struikgewas kapitein?

WIM : Het is theater Jeanne, je verstoppt je ergens en je verbeeld je dat je in 't struikgewas zit. Begrepen?

JEANNE : Da's makkelijker gezegd dan gedaan.

WIM : Doortrapt als die Spanjaarden zijn gaan ze echter niet onmiddellijk over tot de aanval. Nee, ze wachten tot de kapers van Rock de Braziliaan uitgeput zijn. Al vier dagen slenteren die over het strand op zoek naar hulp. Vooruit Karel en Pier, slenteren jullie. Jeanne en Jef, onder tafel! Jullie genieten van het beeld van de zielige rovers die de uitputting nabij zijn. Komaan, tover een valse grijns op jullie boeventronies, dat kan geen probleem zijn voor jullie.

JEF : Zo?

WIM : Prima.

KAREL : Wat een komedie.

WIM : Plots hoort Rock de Braziliaan iets in het struikgewas. Hij ruikt onraad.

PIER : Heu onraad, hoe ruikt dat?

WIM : Hij beveelt zijn mannen hun geweren klaar te houden. Richten op de tafel, heu, op het struikgewas dus. Honderd Spaanse ruiters springen op hun paard, vooruit, onder die tafel uit jullie!

(Jef bonkt met zijn hoofd er tegen)

JEF : Auw!